

MILJØ-
DIREKTORATET

REVISJONSRAPPORT

MILJØTEKNIKK TERRATEAM AS
Tungtransportveien 19
8626 Mo i Rana

Oslo, 16. mars 2015

Deres ref.:
Grete Henriksen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/543
Saksbehandler:
Thor Jostein Dahlstrøm

Revisjonsrapport: Revisjon ved Miljøteknikk Terrateam Kontrollnummer: 2015.017.R.miljodir

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Grete Henriksen

Fra Miljødirektoratet:
Thor Jostein Dahlstrøm

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:
Henning Gøhtesen

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos Miljøteknikk Terrateam under sluttmøtet den 5. mars 2015. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 2. - 5. mars 2015. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er sendt.

Miljødirektoratet avdekket 7 avvik og gav 2 anmerkninger under revisjonen. Vi ser alvorlig på at flere forhold i rapporten går igjen fra tidligere tilsyn og på omfanget av avvikene funnet under revisjonen.

Avvik:

- Virksomheten har utslipp til luft uten tillatelse
- Virksomhetens miljørisikovurdering er mangelfull
- Virksomheten har flere mangler ved sin håndtering av farlig avfall
- Virksomhetens rutiner for forebyggende vedlikehold er mangelfulle
- Virksomhetens måleprogram er svært mangelfullt
- Virksomhetens system for håndtering av avvik er mangelfullt
- Virksomhetens tanklagring er ikke i henhold til forurensningsforskriftens kapittel 18
Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall

Anmerkninger:

- Virksomhetens synliggjøring av miljøaspekter i sitt systematiske arbeid har forbedringspotensiale
- Virksomhetens deponi kan med fordel driftes slik de søker om at det skal reguleres i oppdatert tillatelse

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

16. mars 2015	Thor Jostein Dahlstrøm	Einar Knutsen
dato	kontrollør	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Nordland ved miljøvernavdelingen
- Rana kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: MILJØTEKNIKK TERRATEAM AS	
Organisasjonsnr.: 972105821	Eies av: 943719721
Bransjenr. (NACE-kode): 38.320 - Sortering og bearbeiding av avfall for materialgjenvinning	

Kontrollert enhet

Navn: Miljøteknikk Terrateam	Anleggsnr.: 1833.0032.01
Kommune: Rana	Fylke: Nordland
Anleggsaktivitet: Farlig avfall - behandling	Gebysats: 84 800,-
Tillatelse gitt: 13. april 1999	Sist endret: 16. oktober 2002

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Miljødirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema

- internkontroll
- risikovurdering
- utslippskontroll
- avfallshåndtering
- farlig avfall
- tillatelse
- vedlikehold
- deponi

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Miljøteknikk Terrateam plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må Miljøteknikk Terrateam innen 1. juli 2015 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber også om at virksomheten sender inn en kort redegjørelse for hvordan anmerkningene er vurdert, eventuelt hvordan det vil bli fulgt opp.

Vi ser alvorlig på avvik 2, 3 og 4, samt omfanget av avvikene som ble avdekket under revisjonen. Gjennomføringen av tiltakene vil derfor bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Thor Jostein Dahlstrøm.

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Miljødirektoratet varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (*jf. forurensningsloven § 73*) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at avvik er rettet innen 1. juli 2015. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvik er rettet innen 8 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr 400 000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Miljødirektoratet innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Gebyr for revisjonen

Miljøteknikk Terrateam er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 3 (jf. varselbrev fra Miljødirektoratet datert 30. januar 2015). Dette betyr at dere skal betale kr. 84 800,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn).

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Klima- og miljødepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra 20. mars 2015. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Miljødirektoratet. Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

6. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Virksomheten har utslipp til luft uten tillatelse

Avvik fra:

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 7.

Virksomhetens tillatelse til behandling av forurensede masser og produksjonsavfall (tillatelsen) datert 16. oktober 2002 punkt 3

Kommentarer:

I følge forurensningsloven skal ingen ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning med mindre de er omfattet av et unntak fra regelverket eller har tillatelse til det. Miljøteknikk Terrateam sin tillatelse spesifiserer at virksomhetens behandling av forurensede jordmasser og avfall ikke skal føre til forurensende utslipp til luft.

Under revisjonen ble det avdekket at Miljøteknikk Terrateam har et utslipp til luft fra sitt mottaksanlegg. Utslipet kommer fra et filterposeanlegg som er installert i mottakshallen på grunn av store mengder støving fra virksomhetens aktiviteter.

Avvik 2

Virksomhetens miljørisikovurdering er mangelfull

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 6.1 Forebygging av akutte utslipp

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 2. ledd punkt 3, 6 og 7

Kommentarer:

I samsvar med tillatelsen og internkontrollforskriften skal det gjennomføres miljørisikoanalyse av virksomheten. Miljørisikoanalysen skal kartlegge farer og problemer med hensyn til ytre miljøforhold, og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Bedriften skal videre ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre. Miljørisikovurderingen skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll.

Miljøteknikk Terrateam har etablert en prosedyrebeskrivelse; *D20 Rutine for risikovurderinger*, samt at de har gjennomført en miljørisikoanalyse som er oppdatert 28.10.14.

Med bakgrunn i den gjennomgangen som er gjort under revisjonen, er det avdekket flere mangler ved virksomhetens arbeid med risikovurderinger. Som eksempler på dette kan det nevnes følgende:

- Virksomhetens rutinebeskrivelse som omhandler miljørisikovurderinger omfatter ikke en beskrivelse av hvordan de skal gjennomføres, bl.a. i forhold til hvilke personer/funksjoner som skal delta i forhold til å sikre riktig kompetanse og detaljkunnskap, både om prosesser og miljøressurser som kan påvirkes i nærområdet. Det er heller ikke beskrevet noe om hva slags type metodikk som skal brukes ved gjennomføring av analysene.
- Det er ikke samsvar mellom virksomhetens KHMS-plan hvor det fremgår at miljørisikoanalysen skal revideres hvert år, mens det i prosedyrebeskrivelsen fremgår at det skal foregå hvert tredje år.

- Det er ikke dokumentert en vurdering av de miljøressursene som virksomheten potensielt kan påvirke ved sin aktivitet, og i så fall hvilken betydning dette har.
- Virksomheten har etablert noen akseptkriterier som brukes i analysen. Det kan likevel ikke dokumenteres at det er gjort en grundig vurdering av disse, og det viser seg også at alle hendelsene som er gjenstand for vurdering, bortsett fra en, har havnet innenfor grønt område, altså det som virksomheten anser som akseptabel risiko. Eksempelvis for det scenarioet som omhandler avvik på innbinding, så er sannsynligheten for at dette skjer definert til en gang per 10 år (laveste sannsynlighet i analysen). I avviksløkken fremgår det at denne hendelsen har inntruffet på laboratoriet deres en rekke ganger de senere årene.
- De scenarioene/uønskede hendelsene som er beskrevet i vurderingen er overfladiske, og det er ikke dokumentert en systematisk tilnærming hvor man har gått nærmere inn i detaljene. En mer inngående og detaljert analyse med risikovurderinger på et lavere nivå, dvs. der hvor flere underliggende scenarioer gjennomgås og hvor man analyserer mer rundt årsaksforholdene, vil gi en mer robust analyse som igjen gir et bedre utgangspunkt for å prioritere de viktige hendelsene som kan ha stor betydning for ytre miljøforhold.
- Det viser seg at det er flere forhold som ikke er risikovurdert, og som eksempler på dette kan det nevnes at:
  - Kontinuerlig utslipp av gruvevann/grunnvann til bekk
  - Store utslipp til bekk ved tømning av gruveganger
  - Større brannhendelser
  - Utslipp til luft fra posefilteranlegg
  - Brudd på rørledninger
  - Mottak og deponering av masser/avfall med innhold av miljøgifter eller andre stoffer som ikke vil kunne bli forsvarlig immobilisert eller nedbrutt i behandlingsanleggene
  - Mottak av avfall med lavere TOC innhold enn virksomhetens grenseverdi, men likevel høyt nok innhold av organiske miljøgifter til at avfallet må klassifiseres som farlig avfall
- I analysen fremgår det ikke en dokumentert begrunnelse eller synliggjøring av hva som ligger til grunn for de scenarioene som er fremkommet, hva slags type bakgrunnskunnskap er brukt; erfaringstall, avviksstatistikk, bransjerelatert statistikk knyttet til utstyr/arbeidsoperasjoner etc.
- Bakerst i miljørisikoanalysen finnes det en kort handlingsplan/aksjonsplan som skal følge opp en del tiltakspunkter i risikovurderingen, men denne planen har ikke virksomheten dokumentert et aktivt forhold til. Virksomheten forholder seg først og fremst til den årlige HMS-handlingsplanen, og det er ingen systematisk kopling mellom disse planene som sikrer en god oppfølging. I den aktuelle planen angis det ingen frist for gjennomføring, det er ikke ført opp hvem som er ansvarlig for hvert oppfølgingspunkt og det er heller ingen dokumentasjon på at tiltakene er gjennomført. Som eksempel kan det nevnes at kun en hendelse har havnet utenfor laveste risikokategori, gult område; *søl av diesel fra dieseltanker*, hvor det bl.a. fremgår at man skal bygge oppsamlingsarrangement for spill, eventuelt bytte til dobbeltveggede tanker i perioden 2014-2018, samt *vurdere* montering av kollisjonsvern. Det er ikke dokumentert hvordan disse tiltakene er fulgt opp.
- Det er ikke etablert en rutine for evaluering av gjennomførte tiltak med hensyn til å vurdere om tiltakene har hatt den ønskede og tiltenkte effekten.
- Under revisjonen fremgår det at ikke alle de ansatte kjenner like godt til innholdet i analysene og har heller ikke vært delaktig i gjennomføringen av dem.

Miljødirektoratet påpeker at manglene nevnt over ikke er utfyllende, og at det er virksomhetens ansvar å påse at deres risikovurderinger er i henhold til gjeldene krav, og at omfanget av de gjenspeiler den potensielle miljørisikoen som er tilstede ved den aktiviteten som det er gitt tillatelse til.

Dette avviket ble gitt også ved vår forrige inspeksjon i 2012. I den aktuelle inspeksjonsrapporten ble det konstatert at det ikke var gjennomført risikovurdering av flere viktige områder, bl.a. utslipp til bekk fra pumpevann. Det ble også påpekt at det ikke forelå en handlingsplan for risikoreducerende tiltak hvor det fremgår hvem som er ansvarlig samt tidsfrister for gjennomføring. Det ble i tilbakemelding til Miljødirektoratet av 20.07.12 sagt at virksomheten var i gang med arbeidet med å

lukke avviket, og at arbeidet ville bli ferdigstilt innen to måneder. Miljødirektoratet ser alvorlig på at avviket fortsatt ikke er lukket på en tilfredsstillende måte.

Avvik 3

Virksomheten har flere mangler ved sin håndtering av farlig avfall

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (Avfallsforskriften) kapittel 11. Farlig avfall, §§ 11-5, 11-8, 11-12 og 11-13.

Tillatelsen punkt 5.5.

Kommentarer:

I avfallsforskriften og tilhørende veiledning fremgår det at farlig avfall skal håndteres forsvarlig. Alle som oppbevarer, transporterer eller håndterer farlig avfall skal treffe nødvendige tiltak for å unngå fare for forurensning. Alt farlig avfall skal merkes med deklarasjonsskjemaets løpenummer. I tillegg bør hvert kolli være merket med avfallsstoffnummer og betegnelse på avfallet, EAL-kode og navn på avsender og mottaker.

Videre skal farlig avfall leveres minst 1 gang pr. år, og leveringsplikt inntreffer når den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg. Virksomhet som leverer farlig avfall skal gi tilstrekkelig med opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndteringen av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Når avfallet leveres, skal virksomheten fylle ut et skjema som er godkjent av Miljødirektoratet.

Miljøteknikk Terrateam har etablert en prosedyrebeskrivelse, D017, «Håndtering av egen generert avfall» samt en beskrivelse av hvordan deklarasjonsskjemaer som mottas skal behandles.

Ved revisjonen ble det avdekket flere brudd på kravene til håndteringen av farlig avfall:

- Under verifikasjonsrunden ble det observert flere IBC'er som manglet tilfredsstillende merking. Dette forholdet har blitt påpekt ved begge de to siste tilsynene, både i 2008 og 2012.
- Det opplyses fra virksomheten om at det ikke alltid følger deklarasjonsskjema for farlig avfall med alle avfallsfraksjoner, deriblant for vannfasen fra behandlingen av sloppvann, hovedsakelig fra en kunde. I slike tilfeller fyller Miljøteknikk Terrateam ut deklarasjonsskjema på vegne av avfallsprodusenten. Den som mottar farlig avfall har til enhver tid plikt på seg til å påse at avfallet er deklarerert.
- Ved gjennomgang av statistikk i Norbas viser det seg at flere av de avfallsfraksjonene som oppstår ved virksomheten ikke blir levert hvert år. I virksomhetens prosedyrebeskrivelse står det at egengenerert farlig avfall skal leveres årlig, men noen steder spesifiseres også at farlig avfall skal leveres ved behov, noe som kan virke forvirrende. Farlig avfall med mengder over en kg per år har årlig leveringsplikt.
- Miljøteknikk Terrateam fører ikke løpende oversikt over viderelevert egen generert farlig avfall samt lagerbeholdning. De mottar informasjon i etterkant av mottaker. Dette er også brudd på deres egne interne rutine D017, og loggføringsskjemaet S50 «Oversikt over egengenerert avfall».
- Vi observerte flere mangelfulle forhold ved virksomhetens deklarerer av egengenerert farlig avfall, for eksempel:
  - o Det opplyses at for egen generert farlig avfall er det 1.aktør som fyller ut mengdeangivelse på deklarasjonsskjemaet i etterkant av at avfallet er viderelevert.
  - o Det fremgår videre av virksomhetens egenrapport for 2013 at det også er levert 700 kg blybatterier til Mo dekkcenter, men denne leveringen er ikke å finne i Norbas. Virksomheten kan heller ikke fremskaffe en dokumentasjon på at blybatteriene er levert.
  - o I virksomhetens prosedyre som omhandler utfylling av deklarasjonsskjemaet fremgår det at den som mottar avfallet skal skrive inn opplysninger og underskrift under punktet «Øvrige aktører. Dette vil ikke medføre riktighet i alle situasjoner, bl.a. der

- hvor avfallet kommer rett fra avfallsprodusenten og hvor virksomheten selv er 1. aktør.
- I stikkprøvekontroll av noen av deklarasjonsskjemaene ved egen generert farlig avfall fremgår det at det ved ett av dem mangler underskrift fra virksomheten som avfallsprodusent.

Miljødirektoratet ser alvorlig på at manglende merking blir avdekket ved tredje tilsyn på rad.

Avvik 4

Virksomhetens rutiner for forebyggende vedlikehold er mangelfulle

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 2. ledd punkt 7

Tillatelsen punkt 7.1 *Internkontroll*

Kommentarer:

Ifølge virksomhetens tillatelse plikter virksomheten å sørge for et systematisk forebyggende vedlikehold av alt utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Virksomhetens rutiner for forebyggende vedlikehold skal være dokumentert som del av virksomhetens internkontroll.

Virksomheten informerte om at de er i en prosess med å ta i bruk et nytt system for å holde oversikt over forebyggende vedlikehold. De informerte om at deres tidligere rutiner for forebyggende vedlikehold bestod av noen sjekklister, noe på personlig hukommelse eller ved behov, og noe via vedlikeholdsavtaler med ekstern part hvor den eksterne parten holdt rede på kontrollfrekvensene.

I virksomhetens nye system var ikke alt utstyr inkludert under revisjonen, og ikke alle kontrollrutiner var registrert for det utstyret som var inkludert. Virksomheten kunne ikke vise til en oversikt over hva som gjenstod i arbeidet med å innføre det nye systemet fullstendig, men informerte om at de planla å ha gått over til sitt nye system i løpet av 2015.

Følgende mangler ved virksomhetens system for forebyggende vedlikehold ble avdekket under revisjonen. Virksomheten kunne ikke:

- vise til en fullstendig oversikt over alt utslippskritisk utstyr og måleutstyr.
- fremlegge en fullstendig oversikt over nødvendig forebyggende vedlikehold for alt utslippskritisk utstyr og måleutstyr. For eksempel kunne de ikke fremvise rutiner for kontroll og vedlikehold av mengdemålere på siloene, tømning av snø fra oppsamlingsbasseng rundt sin tankfarm, eller for tilstandskontroll av oppsamlingsbassenget.
- vise til en tilfredsstillende oversikt over utført vedlikehold
- dokumentere at de fulgte opp alle sine rutiner for forebyggende vedlikehold. Ved stikkprøvekontroll viste det seg blant annet at en vannmengdemåler for utpumpet gruvevann ikke hadde blitt vedlikeholdt i tråd med vedlikeholdsprogrammet utarbeidet for den. Vannmengdemåleren ble også brukt som eksempel på mangler i vedlikeholdsprogrammet under Miljødirektoratets tilsyn med Miljøteknikk Terrateam i 2012.
- fremvise rutiner for hvordan de skal håndtere eventuelle avvikelser fra vedlikeholdsprogrammet

Virksomheten hadde innført akseptkriterier for tilstandskontroll av lagertanker etter avvik i inspeksjonsrapporten fra 2012, men hadde ikke innført akseptkriterier for noe annet utslippskrittisk utstyr. For eksempel var det ikke innført akseptkriterier for veggtykkelse på lagertanker for dieseltanker eller rør.

Vi påpeker at der vi finner eksempler på mangler, som manglende akseptkriterier ved tilstandskontroll av tanker, forutsetter vi at virksomheten retter forholdet systematisk for alt utstyr der behovet vil være det samme. Vi forutsetter også at vedlikeholdsrutiner, inkludert akseptkriterier bør utarbeides i tråd med godkjente standarder og/eller krav fra leverandørene.

Miljødirektoratet ser alvorlig på at mangelfullt vedlikeholdsprogram for vannmengdemåleren i gruva går igjen fra sist tilsyn i 2012.

Avvik 5

Virksomhetens måleprogram er svært mangelfullt

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 8.2 *Måling av utslipp og rapportering til SFT* (nåværende Miljødirektoratet) og Brev fra Miljødirektoratet oversendt 10. desember 2010 og 16. mai 2012 med pålegg om *målinger og beregninger av utslipp og endrede krav til utslippskontroll for landbasert industri som reguleres av Miljødirektoratet*

Kommentarer:

I brev datert 10. desember 2010 ble Miljødirektoratets krav til måleprogram spesifisert og dette ble fulgt opp med ytterligere spesifisering i brev datert 16. mai 2012. For å bistå virksomheter med utarbeidelse av måleprogram er det utarbeidet veiledere, henholdsvis 2748/2010 og M-6/2013. Disse kan lastes ned fra Miljødirektoratets hjemmesider. Virksomhetens tillatelse spesifiserer at de skal utføre målinger av grunnvann som del av måleprogrammet.

Virksomheten gjennomfører målinger av vann ved de angitte målepunktene i tillatelsen, i den grad de finner vann der. De følger angitte minimumsfrekvenser for prøvetaking fra tillatelsen og har utarbeidet en rutine for prøvetaking. Virksomheten har imidlertid ikke utarbeidet et måleprogram i tråd med Miljødirektoratets krav.

Virksomheten informerte om at de ikke har sigevann fra deponiet, og at deres deponerte masser ikke bidrar til forurensning til grunn og vann. De kunne imidlertid ikke under revisjonen vise til kriterier for hvordan prøvetakingen fra gruvevannet skal kunne påvise, eller motvise et eventuelt utslipp av sigevann fra gruvene. I forbindelse med søknad om ny tillatelse har det blant annet blitt utarbeidet en ekstern rapport fra NGL. Rapporten antydte at det var indikasjoner på utlekking eller sigevann fra massene i vannet som blir pumpet ut av gruvene.

Manglende måleprogram ble også anmerket ved Miljødirektoratets tilsyn i 2012, og den samme problematikken ble påpekt i avvik i 2008.

Avvik 6

Virksomhetens system for håndtering av avvik er mangelfullt

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 7.1

Internkontrollforskriften § 5 2.ledd punkt 7

Kommentarer:

Det følger av interkontrollforskriften at virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse- miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Virksomheten har etablert en prosedyre; *D16 Prosedyre for avvik og uønskede hendelser*, samt at det er laget et skjema til bruk for avviksrapportering, *S5*.

Revisjonen avdekket flere mangler knyttet til virksomhetens håndtering av avvik. Som eksempler på dette kan nevnes følgende:

- Det er ikke samsvar mellom prosedyrebeskrivelsen og etablert praksis når det gjelder registrering av avvik og uønskede hendelser. I avviksloggen er alle forhold som er registrert ført opp som uønskede hendelser, selv om forholdet i henhold til prosedyren skulle vært angitt som avvik.
- Virksomheten kan ikke dokumentere en systematisk tilnærming der man har gjort grundigere vurderinger av bakenforliggende årsaker til at uønskede hendelser oppstår. For eksempel har virksomheten lukket et avvik der en IBC med syre ble punktert ved flytting med truck. Avviket ble registrert som lukket kun ut ifra at sølet var ryddet opp, og uten nærmere dokumentert vurdering av om noe kunne vært gjort for å unngå hendelsen fra begynnelsen av. Virksomheten opplyste også om sine avvik i utlekkings tester, og sitt arbeid med å forsøke å unngå avvikene, men det er ikke skriftliggjort hvilken konkret avvikshåndtering virksomheten skal ha ved slike brudd på tillatelsen. Det fremgår ikke noen konkret dokumentasjon på hvilke planer/tiltak som virksomheten har for å løse problemet, eksempelvis i forhold til å prøve å se sammenheng i ulike årsaker, hva som har vært gjort av ulike tiltak, hvordan har de fungert, hva må til for å hindre at man får flere slike brudd etc.
- Det fremgår ikke hvem som er ansvarlig for at gjennomføring av foreslåtte tiltak blir utført. Det kan heller ikke dokumenteres at det er etablert gode rutiner i forhold til å vurdere om de gjennomførte tiltakene har hatt den tiltenkte og ønskede effekten for å hindre at gjentagende avvik skjer.
- Avvikssystemet inneholder ikke alle uønskede hendelser som oppstår. Som eksempel på dette vises det til at definerte vedlikeholdsoppgaver som ikke er gjennomført innen angitte tidsfrister ikke legges inn i avvikssystemet. Videre kan det ikke dokumenteres i avvikssystemet hvordan avvik ved tidligere tilsyn fra Miljødirektoratet er fulgt opp.

Avvik 7

Virksomhetens tanklagring er ikke i henhold til forurensningsforskriftens kapittel 18
Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall

Avvik fra:

Forurensningsforskriften §§ 18-4 - 18-8.

Kommentarer:

Virksomheten har tanklagring som er underlagt kravene gitt i forurensningsforskriften kapittel 18. Virksomheten kunne imidlertid ikke under revisjonen redegjøre for alle relevante krav i forskriften, eller om de hadde lagring i tråd med kravene.

Det fremkom under revisjonen at virksomhetens miljørisikovurderinger for tanklagring ikke var gjort fullstendig i samsvar med kravene i kapittel 18. Som følge av mangelfulle miljørisikovurderinger kunne virksomheten ikke redegjøre for- og dokumentere at kravene til generelle tiltak, forebyggende tiltak og beredskap var tilfredsstillende ivaretatt.

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen.

Anmerkning 1

Virksomhetens synliggjøring av miljøaspekter i sitt systematiske arbeid har forbedringspotensiale

Kommentarer:

Etablering av miljømål og systematisk arbeid med hensyn til ytre miljø er fremhevet i internkontrollforskriften, det repeteres i virksomhetens tillatelse og det er forankret i flere paragrafer i forurensningsloven.

Under revisjonen opplyste virksomheten om sitt arbeid for å redusere sin miljøpåvirkning gjennom alle de omtalte temaene. Miljødirektoratet påpeker at miljøaspektene i dette arbeidet med fordel kan synliggjøres bedre.

For eksempel ble det observert at:

- Virksomhetens miljømål og handlingsplan for ytre miljø hovedsakelig består av kontinuerlige krav gitt i regelverk eller tillatelse. Miljødirektoratet påpeker at mål normalt kan beskrives som en ønsket tilstand på et fremtidig tidspunkt. Målene skal være noe som det kan styres mot, og måloppnåelse skal kunne vurderes. I motsetning er krav noe som skal overholdes til enhver tid.
- I virksomhetens referat fra gjennomgang av alle miljømålene i ledelsens gjennomgang av KHMS systemet 20.-21. mars 2014 er ikke måloppnåelse for alle miljømål gjennomgått.
- I virksomhetens oversikt over avviksregistreringer synliggjøres miljøaspekter kun som «kvalitet innbinding», «pålegg ytre miljø» og som en del av «uønskede hendelser». Dette gir ingen oversikt over hvilke miljøproblemer som virksomhetens ansatte oftest registrerer, og det kan dermed ikke brukes som et verktøy til å få oversikt over miljøpåvirkende hendelser.
- Virksomhetens miljørisikovurderinger og virksomhetens miljømål har ingen åpenbar sammenheng. For eksempel avdekker virksomheten kun ett forhold som de anser at innebærer middels risiko, utslipp fra dieseltank som er lagret utendørs uten tett dekke. Virksomheten har imidlertid valgt å utsette forebyggende tiltak for dieseltanken til innen 2019, mens de er i gang med miljøtiltak innen andre områder som ikke ble risikovurdert til å være like viktige.
- Virksomhetens miljørisikovurderinger gir ikke tilfredsstillende grunnlag for prioritering i deres miljøarbeid. Slik virksomheten utfører miljørisikovurderinger i dag ender nesten alle vurderinger relativt tett samlet, nederst til venstre, under kategorien «lav risiko». Skalaene og akseptkriteriene virksomheten benytter for å vekte konsekvens og sannsynlighet er ikke hensiktsmessig oppdelt for å kunne nyansere på de miljørisikoene som er relevant for virksomheten.

Anmerkning 2

Virksomhetens deponi kan med fordel driftes slik de søker om at det skal reguleres i oppdatert tillatelse.

Kommentarer:

I tillatelsen er det stilt en rekke krav til deponiet, som omfatter krav til testing, deponiforhold og dokumentasjon. I etterkant av at tillatelsen ble gitt, har det også kommet en rekke nye bestemmelser i avfallsforskriftens kapittel 9, om deponi. Dette regelverket gjelder for deponiet til Miljøteknikk Terrateam. Flere av kravene i kapittelet refererer imidlertid til avklaringer i form av

tillatelsen fra Miljødirektoratet, og virksomheten er i en prosess med å få oppdatert tillatelsen til å inneholde disse avklaringene.

Klassifiseringen av deponiet til Miljøteknikk Terrateam var under revisjonen ikke inkludert i tillatelsen, og på den måten kunne de ikke redegjøre for om de tilfredsstilte de kategorispesifikke kravene i kapittel 9 vedlegg II som gjelder kriterier for mottak av avfall. Virksomheten informerte om at de mente deponiet deres skulle klassifiseres som et underjordisk deponi for farlig avfall, men var samtidig klar over at de i dag også deponerer masser som ikke skal deponeres på denne typen deponi. Miljøteknikk Terrateam informerte om at de har avvventet tillatelsen fra Miljødirektoratet før de ville iverksette nødvendige tiltak.

Virksomheten hadde fått utarbeidet en rapport fra en ekstern konsulent som del av deres søknad om ny tillatelse. De informerte om at rapporten inneholdt informasjon om basiskarakterisering, prøvetaking og stedsspesifikke risikovurderinger, men var ikke godt kjent med innholdet i den, og hadde ikke tatt innholdet inn i sin daglige drift. For eksempel kunne de ikke redegjøre for konklusjonene og risikovurderingene i den, og det var ikke etablert rutiner for gjennomføring av verifikasjon i henhold til basiskarakteriseringen. Virksomheten informerte om at de ventet med å forholde seg til dette til de hadde mottatt en avklaring fra Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet påpeker at virksomheten med fordel, og som et viktig risikoreduserende tiltak, bør forholde seg til regelverket, slik de søker om at deponiet skal reguleres inntil tillatelsen er avklart.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Formøte 17. februar 2015: Forberedende møte for å planlegge revisjonen.
- Åpningsmøte 2. mars 2015: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner fra 2. mars 2015 til 4. mars 2015.
  - 10 personer ble intervjuet
  - befaringer til følgende steder:
    - Mottakshall
    - mellomagringsområder
    - utendørs arealer
    - underjordisk deponi
    - tanklagring
    - blandemaskineri
    - rørgater
    - Bio-behandlingsområde
    - Utslippspunkter og måleutstyr
    - Kontrollrom
- Avsluttende møte 5. mars 2015: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet
- Pålegg/vedtak i korrespondanse mellom virksomheten og Miljødirektoratet

Deltagere ved Miljødirektoratets revisjon ved Miljøteknikk Terrateam, 2. - 5. mars 2015

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Formøte	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Daglig leder	x	x	x	X
HMS - leder	x	x	x	X
Driftssjef	x	x	x	X
FoU leder	x	x	x	X
Laboratorieassistent		x	x	X
Maskinkjører		x	x	X
Bas på blanderi	x	x	x	X
Maskinkjører			x	
Kontorleder		x	x	X
Formann vedlikehold		x	x	X

Miljødirektoratets revisjonsgruppe:
Thor Jostein Dahlstrøm, revisjonsleder
Henning Gøhtesen, revisor

Dokumentunderlag for Miljødirektoratets revisjon ved Miljøteknikk Terrateam, 2. - 5. mars 2015

Nedenfor har vi satt opp en liste over dokumenter som var spesielt viktige som dokumentunderlag for revisjonen, og som går utover lover forskrifter og lignende (for eksempel fra virksomhetens prosedyresamling):

- Organisasjonskart
- Beskrivelse av virksomhetens internkontroll (f.eks. oversikt/inholdsfortegnelser over gjeldende dokumenter i internkontroll/kvalitetssikringssystemet, inklusiv prosedyrer og instruksjoner av betydning for ytre miljø).
- Risikovurdering og handlingsplan relatert til ytre miljø
- Rapporter fra interne revisjoner (ca. 1 år fremover/bakover i tid holder)
- referat fra siste ledelsens gjennomgang
- Prosessflytskjema: flytskjemaer for hovedprosessene overordnet for anlegget slik driften gjennomføres på nåværende tidspunkt
- Behandling: skisse/ kort beskrivelse og prosedyre/ diftsinstruks
- Liste over alle leveranser (både mottak og viderelevering) av kjemikalier, avfall, farlig avfall og evt. produkter for 2014
- Prøvetakingsprosedyre for utløp av vann fra gruve
- Deklarasjonsskjemaer for viderelevering av egengenerert farlig avfall
- Oversikt over mengder importert avfall
- Deklarasjonsskjemaer fra eksterne aktører
- Avklaringer i form av epostkorrespondanse med Miljødirektoratet
- Rapport utarbeidet av NGI
- Avvikoversikt utlekkingstester
- Analyserapport fra siste måling av pumpevann fra gruva
- Skjemaoversikt
- Oversikt prosedyrer
- KHMS-manual
- Prosedyre for mottakskontroll
- HMS-handlingsplan
- Prosedyre for drift i innbindingsanlegg
- Prosedyre for håndtering av rødstøv
- Merking av avfall
- Beredskapsplan: utslipp til ytre miljø
- Vernerunde logg og rutine
- Vedlikeholdsplan